

Xavier Garcia i Emigdi Subirats: biògrafs

Eduardo Sánchez
cronista cultural

D'ençà la mort de Franco i la recuperació de la democràcia hi ha hagut un intent entusiasta per a la renovació de les nostres figures històriques, tant d'àmbit estatal com autonòmic, i és que les biografies, tan abundants en altres països, no havien assolit en el nostre el lloc que els pertocava. Només Sebastià Juan Arbó i Artur Bladé s'havien atrevit en allò que era normal més enllà dels Pirineus, amb figures com Jacint Verdaguer i Rovira i Virgili, entre altres. Però, recentment, les nostres terres recuperarien un protagonisme ben destacat en el camp de la historiografia ebreca amb les biografies, gràcies a la col·lecció 'Gent Nostra' d'Onada Edicions de Benicarló, en què Xavier Garcia i Emigdi Subirats són els grans protagonistes i, d'aquesta forma, Pérez Bonfill, Gerard Vergés, Jesús Massip, Joan Panisello i Josep Bayerri, juntament amb Zoraida Burgos a càrrec de Montse Castellà, han esdevingut personatges a recuperar per a nombrosos lectors, sobretot, els més joves. Com a curiositat, Xavier Garcia i Emigdi Subirats han dedicat dos biografies, cadascun, a Artur Bladé i Marcel·lí Domingo, Núria Menasanch, amb Enriqueta Ferrús, i era Rafael Haro qui s'enfrontava a un gegant de les nostres lletres: Manel Ollé i Albiol.

Però, recentment, un altre cop Garcia i Subirats ens sorprenien amb dos biografies d'uns homes arrelats profundament a la terra: Joan Montamat a la Ribera d'Ebre i Antoni Canu a l'Alguer. Xavier Garcia s'ha dedicat de forma intensa a retratar la vida de l'Ebre català i molts dels seus personatges.

Tot i haver nascut a Vilanova i la Geltrú, viu a Horta de Sant Joan per estar més a prop de la seva gent. Ha dedicat quatre volums titulats *Homenots del Sud* a figures, moltes d'elles desconegudes en l'àmbit general però que han lluitat per tal que la seva terra no fos malmesa i espoliada, i és que Garcia és un gran especialista en la història local catalana i l'ecologia: l'home i la terra. Per tant, no té res d'estrany que hagi escrit una nova biografia d'un home del nostre territori: *Joan Montamat, una pagesia a la Ribera d'Ebre*. L'obra està concebuda en dues parts: Una està dedicada, a la manera d'assaig, a la història de l'home i el seu entorn, en què Garcia retrata de forma global al món que ens ha tocat viure; i l'altra, en una llarga i gran entrevista. Joan Montamat és un pagès de la Ribera que s'ha dedicat amb força i entusiasme a defensar la seva terra, i en la conversa explica, entre altres substanciosos fets, que va ser alcalde durant dotze anys i també regidor. Anava de Móra la Nova a Garcia caminant, anava a treballar i si tenia un dia lliure treballava per cent pessetes. Un pagès total, de família molt treballadora, sense malgastar i estalviant per al futur. L'hivern del 1938, la batalla de l'Ebre, les brigades internacionals, la defensa del riu, l'entrada a la política... una obra breu però intensa, en què Xavier Garcia demostra, una vegada més, el compromís amb la terra i la gent de l'Ebre.

L'altra biografia porta per títol *Semblança d'Antoni Canu*, a càrrec d'Emigdi Subirats, un enamorat de l'Alguer, dels seus poetes i de la catalanitat de la Sardènia italiana. No era la primera vegada que Subirats visitava l'Alguer, però en aquesta ocasió s'ha atrevit amb un dels grans poetes algueresos, i és que l'Alguer mai ha deixat de ser catalana, tot i la creixent italianització fomentada des de Roma. L'única manera de conservar una llengua és la voluntat i la determinació dels pobles per protegir les seves característiques i al foment de la seva parla, independentment de la maldat i les misèries capitalistes. En aquest aspecte, Subirats és un expert en tot allò referent a la catalanitat i ho ha demostrat en els seus viatges i els seus estudis. La biografia d'Antoni Canu és un referent indispensable per comprendre l'Alguer a través d'aquest poeta i arriba en un moment molt oportú, vistos els resultats recents de les eleccions italianes.

Fent una breu síntesi, Subirats ha escrit un llibre magnífic i clarificador, ompletíssim per tal que els lectors s'adonin de l'existència d'un poble i el seu esperit arrelat a Catalunya. L'home, el poeta i l'obra són els eixos en què gira la seva biografia, i és que és molt important viatjar al lloc per conèixer molt millor sobre el que vols escriure. Entre ell i Xavier Garcia sumen més de vint biografies i en aquest moment són els capdavanters en aquesta disciplina. Tant Joan Montamat com Antoni Canu han vist retratada la seva personalitat, la seva obra i les seves aspiracions a càrrec de dos bons escriptors brencs.